Landstingsstyrelsen

Nytt avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården

Föredragande landstingsråd: Peter Carpelan

Ärendebeskrivning

I ärendet föreslås Stockholms läns landsting godkänna det nya nationella avtalet mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården (nationellt ALF-avtal).

Förslag till beslut

Landstingsrådsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att godkänna avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården att gälla från och med den 1 januari 2015.

Landstingsrådsberedningens motivering

Stockholms läns landsting är den ledande huvudmannen inom klinisk forskning i Sverige. Den forskning som bedrivs inom Stockholms läns landsting hjälper varje år hundratusentals patienter, såväl inom som utanför Sveriges gränser. En ökad fokusering på kvalitet är en viktig utveckling av de nationella ALF-avtalen. Stockholms läns landsting har den största andelen klinisk forskning av alla landsting och regioner, vilket successivt kommer påverka fördelningen av ALF-medel.

Beslutsunderlag

Arbetsutskottets protokollsutdrag den 14 oktober 2014
Biträdande landstingdirektörens tjänsteutlåtande den 18 september 2014
Avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården, inklusive bilaga
Forskningsberedningens protokollsutdrag den 26 september 2014

Torbjörn Rosdahl

Peter Carpelan

Carl Rydingstam

Landstingsstyrelsen
Arbetsutskottet

PROTOKOLLSUTDRAG
Sammanträdesdatum
2014-10-14

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -10- 17
Dnr LS1408-0934
Rotel VI

Justerat den 15 oktober 2014
Justeringen anslogs 15 oktober 2014

Torbjörn Rosdahl
Dag Larsson

---

§ 88
Nytt avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvåden (nationellt ALF-avtal)
LS 1408-0934

Beslutsunderlag
Biträdande landstingsdirektörens tjänsteutlåtande 18 september 2014.
Protokollsutdrag från Forskningsberedningen 26 september 2014, § 58

Beslut
Landstingsstyrelsens arbetsutskott beslutade föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att godkänna avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården att gälla från och med den 1 januari 2015.

Vid protokollet
Elisabeth Angard-Levander

Exp: LS, Akten

2014-10-15

Protokollsutdrag landstingsstyrelsens forskningsberedning den 26 september 2014

Datum för justering: 2014-10-01

Stig Nyman
Dag Larsson

---

§ 58
Nationella ALF avtalet
LS 1408-0934

Föredragande: Forskningsdirektör Jan Andersson.

Ärendebeskrivning

I ärendet föreslås Stockholms läns landsting godkänna det nya nationella avtalet mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården (nationellt ALF-avtal).

Beslutsunderlag

Biträdande landstingdirektörens tjänsteutlåtande den 18 september 2014
Avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården.

Beslut

Forskningsberedningen beslutade föreslå arbetsutskottet föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att godkänna avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården att gälla från och med den 1 januari 2015.

Vid protokollet
Karin Mikaelsson

Exp. LS:s arbetsutskott, Akten

Landstingsstyrelsens förvaltning
Forskning och innovation

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2014-09-18

LS 1408-0934

Handläggare: Jan Andersson

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -09- 18
Dnr. LS 1408-0934
Rotel VI

Landstingsstyrelsens
forskningsberedning

Nytt avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården

Ärendebeskrivning

I ärendet föreslås Stockholms läns landsting godkänna det nya nationella avtalet mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården (nationellt ALF-avtal).

Beslutsunderlag

Biträdande landstingdirektörens tjänsteutlåtande den 18 september 2014
Avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården, inklusive bilaga

Förslag till beslut

Forskningsberedningen föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att godkänna avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården att gälla från och med den 1 januari 2015.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning
Gällande nationella ALF-avtal har sagts upp av staten med upphörande den 31 december 2014. Det nya nationella ALF-avtalet ersätter avtalet mellan staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården (LS 0306-2064). Det nya avtalet innebär stora förändringar jämfört med tidigare avtal. Staten är

överens med berörda landsting att införa regelbunden utvärdering av universitetssjukvården som ska göras vart fjärde år. En nationell styrgrupp inrättas med uppdraget att följa avtalets tillämpning och vid behov kunna föreslå förändringar i gällande avtal. En modell för omfördelning av en viss del av den statliga ersättningen för klinisk forskning baserad på konkurrens och kvalitet införs från och med år 2019. För Stockholms läns landsting innebär det nya avtalet ingen ökad finansiering av klinisk forskning initialt. Däremot förväntas en förändring i takt med att en omfördelning av medel baserat på kvalitet och konkurrens införs, eftersom Stockholm i dag har den största andelen klinisk forskning jämfört med övriga landsting och regioner, något som inte premierats i det tidigare nationella ALF-avtalet.

Bakgrund
År 2003 slöts för första gången ett nationellt avtal mellan staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården (ALF-avtal). Detta avtal trädde i kraft den 1 januari 2004 och stipulerar att berörda landsting ska sluta avtal med de medicinska fakulteter eller universitet i respektive landsting eller region, som ansvarar för läkares grundutbildning. Avtalet 2003 ersatte i sin tur avtal från år 1989 mellan staten och vissa landsting/kommuner om samarbete om läkarutbildning och forskning m.m. (LS 1990:173).

År 2010 sa staten upp 2003 års ALF-avtal som därmed upphör att gälla den 31 december 2014. Med anledning av detta inrättades en statlig förhandlingsdelegation på Utbildningsdepartementet och en förhandlingsdelegation ledd av representanter från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) och berörda landsting[1].

Ett uttalat skäl till uppsägning av det tidigare ALF-avtalet var att regeringen önskade se över fördelningen av det statliga anslaget till klinisk forskning. Regeringen uttryckte i samband med uppsägningen ett önskemål om en fördelning av statlig finansiering till klinisk forskning i högre utsträckning än tidigare, baserat på konkurrens och kvalitet. Vidare ansågs det önskvärt att utforma metoder för utvärdering av universitetssjukhusen.

Mot denna bakgrund inleddes förhandlingar mellan Utbildningsdepartementet och SKL under år 2013. Ett nytt nationellt ALF-avtal signerades den 18 september 2014. Avtalet träder i kraft den 1 januari

[1] Stockholms läns landsting, Region Skåne, Östergötlands läns landsting, Landstinget Uppsala län, Västra Götalands regionen, Örebro läns landsting och Västerbottens läns landsting.

2015 under förutsättning att riksdag, regering och fullmäktiger i berörda landsting godkänner avtalet.

Överväganden
Biträdande landstingsdirektören föreslår forskningsberedningen föreslå landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige att godkänna avtal mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården.

Det nya ALF-avtalet innebär förändringar jämfört med tidigare avtal.

Bland annat innebär det att begreppet "universitetssjukvård" införs. Universitetssjukvårdsbegreppet införs för att belysa den kliniska forskningens behov av att kunna följa patienters hela sjukdomsförlopp. Universitetssjukvårdens miljöer ska kännetecknas av en hälso- och sjukvård av hög kvalitet, sjukvårdshuvudmannens uttalade uppdrag för forskning och utbildning, innovativ kultur och en incitamentsstruktur för kunskapsutveckling. Det betyder även att man frångår begreppet "upplåtna enheter" i enlighet med lag (1982:764) om vissa anställningar som läkare vid upplåtna enheter, m.m. Definition och konkretisering av universitetssjukvårdens uppdrag ska anges i det regionala ALF-avtalet som ska slutas mellan Stockholms läns landsting och Karolinska Institutet och börja gälla den 1 maj 2015.

Vidare innehåller det nya nationella avtalet en överenskommelse om att det vart fjärde år ska genomföra en utvärdering av universitetssjukvården avseende struktur, process och resultat i fråga om forskning, utbildning och utveckling. Riktlinjer för utvärdering ska en delegation från staten och de sju berörda landstingen, benämnd nationell styrgrupp i avtalet, komma överens om de närmaste två åren. Styrgruppen tilldelas även uppdraget att följa avtalets tillämpning och vid behov föreslå justeringar i det. Styrgruppen ska också ange riktlinjer för utvärdering av universitetssjukvården.

Slutligen ska en resursfördelningsmodell baserad på utvärdering av forskningens kliniska kvalitet och nytta användas för fördelning av den totala ersättningen för klinisk forskning från och med år 2019. Denna utvärdering ska genomföras av internationella experter.

Avtalet förutsätter att sjukvårdshuvudmännen tecknar regionala avtal med berörda universitet. Stockholms läns landsting har därför tillsammans med Karolinska Institutetet påbörjat en process för detta arbete. Arbetet ska bedrivas i enlighet med det nationella avtalet. Inom ramen för de regionala

förhandlingarna kommer ett flertal frågor att analyseras såsom gemensamma mål, universitetssjukvårdens roll och innehåll, infrastruktur, uppföljning och utvärdering. Framtidens hälso- och sjukvårds effekter på samarbetet kring klinisk forskning och utbildning är en viktig utgångspunkt för arbetet med ett nytt regionalt ALF-avtal.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Avtalet innebär ingen resursförändring till Stockholms läns landsting i absoluta tal vad gäller ersättning för klinisk forskning inom ALF under år 2015. För åren 2016 och 2017 bedöms resurserna öka med ca 15 miljoner kronor till följd av en kvalitetsbaserad fördelningsmodell som införs för forskningsdelen. Under år 2018 förväntas resurserna öka med 23 miljoner kronor.

När det gäller utbildningssidan fastställer riksdagen antalet helårsstudenter som finansieras inom ramen för ALF med en viss fastställd summa (72 337 kronor) från och med 2015 per helårsstudent. För Stockholms läns landsting är den fastställda studentvolymen 1700 vilket innebär en viss nedjustering jämfört med tidigare volymer.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Catarina Andersson Forsman
Biträdande landstingsdirektör

Jan Andersson
Forskningsdirektör

Ankom
Stockholms läns landsting
2014 -09- 15
Dnr LS 1408-0934

AVTAL

mellan svenska staten och vissa landsting om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården

Avtalsparter

Detta avtal ingås mellan svenska staten och Stockholms läns landsting, Landstinget i Uppsala län, Landstinget i Östergötland, Skåne läns landsting, Västra Götalands läns landsting, Örebro läns landsting och Västerbottens läns landsting.

Avtalet ersätter 2003 års avtal mellan svenska staten och då berörda landsting om samarbete om grundutbildning av läkare, medicinsk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården.

Avtalet kompletteras av regionala avtal mellan berörda landsting och universitet.

Vad avtalet reglerar

I detta avtal, nedan benämnt ALF, överenskommer parterna om samarbete om utbildning av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Vidare enas parterna om statens ersättning för landstingens åtagande att medverka i utbildning av läkare och klinisk forskning, den så kallade ALF-ersättningen.

Parternas avsiktsförklaring

Landstingen är huvudmän för hälso- och sjukvården. Staten är huvudman för universiteten och därmed ansvarig för den utbildning som leder fram till läkarexamen, för utbildning på forskarnivå samt för den forskning som bedrivs vid berörda universitet.

Genom detta avtal är parterna överens om att gemensamt främja hälso- och sjukvårdens utveckling genom ett fördjupat och vidgat samarbete inom forskning, utbildning och utveckling. Parterna är vidare överens om att sträva mot en ökad samordning och koncentration av de resurser som görs tillgängliga i samarbetet.

För att skapa goda förutsättningar för forskning och utbildning är parterna överens om att berörda universitet ska delta i organisering och ledning av verksamheten i den del av hälso- och sjukvården som utformas med särskild hänsyn tagen till forskningens och utbildningens behov. Denna verksamhet betecknas universitetssjukvård och är en gemensam angelägenhet för berörda landsting och universitet.

Mot ovan angivna bakgrund enas parterna om följande.

Samarbetet mellan landsting och universitet

1 §
Universitetssjukhusen har en central roll för dagens kliniska forskning och utbildning och är av stor betydelse för universitetssjukvården enligt detta avtal.

Universitetssjukvårdens kärnverksamheter ska, jämte hälso- och sjukvård, vara klinisk forskning och utbildning liksom kunskapstillämpning och kunskapsspridning för hälso- och sjukvårdens utveckling.

Universitetssjukvården ska
- fortlöpande bedriva forskning av hög nationell och internationell kvalitet,
- bedriva utbildning av hög kvalitet,
- följa den internationella utvecklingen inom medicinsk forskning, utbildning och hälso- och sjukvård,
- bidra till en evidensbaserad hälso- och sjukvård genom att överföra egna och andras forskningsresultat till praktisk vård och fortlöpande utvärdera etablerade och nya metoder,
- förmedla resultatet av sin verksamhet till övriga delar av hälso- och sjukvården, och
- samverka med näringslivet och patientorganisationer.

Universitetssjukvårdens miljöer kännetecknas av hälso- och sjukvård av hög kvalitet, sjukvårdshuvudmannens uttalade uppdrag för forskning och utbildning, innovativ kultur och en incitamentsstruktur för kunskapsutveckling. Universitetssjukvården ställer särskilda krav på organisationsutformning, vetenskapligt ledarskap, infrastruktur och finansiering.

För ett optimalt utnyttjande av resurserna för forskning, utbildning och utveckling kan endast begränsade delar av hälso- och sjukvården utgöra universitetssjukvård. Landsting och universitet som anges i 16 § ska, med högt ställda krav på kvalitet, komma överens om vilka organisatoriska enheter som ska ingå i universitetssjukvården.

För att framgångsrikt kunna bedriva den verksamhet som anges ovan kommer de avtalsslutande landstingen att samråda med övrig hälso- och sjukvård. Genom en bred samverkan skapas möjligheter för alla aktörer att vidga tillgången till utbildningsmiljöer, tillgodose behovet av patientdata och trygga patienters deltagande och delaktighet i klinisk forskning och utbildning. De avtalsslutande landstingens hälso- och sjukvårdsinformationssystem ska stödja detta.

Landsting som ingår avtal med en privat vårdgivare ska säkerställa att utbildning och forskning kan utföras med hög kvalitet även hos den vårdgivaren.

2 §
Det regionala samarbetet ska bygga på gemensamt utarbetade visioner och målsättningar för den verksamhetsintegrerade utbildningen av läkare, klinisk forskning och utveckling av hälso- och sjukvården. Landsting och universitet som anges i 16 § ska gemensamt utveckla strategier för att förverkliga målsättningarna.

För samverkan ska respektive landsting och universitet bilda ett gemensamt ledningsorgan, där landstingets och universitetets ledningsnivåer är representerade och verkar på jämbördiga villkor.

I ledningsorganet ska frågor av principiell gemensam betydelse för universitetssjukvården samt den verksamhetsintegrerade utbildningen av läkare och den kliniska forskningen behandlas. Vidare ska ledningsorganet besluta om hur samarbetsorganisationen på underordnade nivåer ska utformas.

I enlighet med 16 § ska respektive landsting och universitet i ledningsorganet komma överens om vilka resurser för utbildning, forskning och utveckling, utöver ALF-ersättningen, som ska bli föremål för gemensam prioritering samt hur dessa resurser ska användas.

3 §
I syfte att stödja universitetssjukvårdens utveckling ska vart fjärde år en utvärdering av universitetssjukvården genomföras med avseende på struktur, process och resultat i fråga om forskning, utbildning och utveckling. Universitetssjukhusens roll för universitetssjukvården bör i detta sammanhang särskilt uppmärksammas.

Den första utvärderingen, som inledningsvis främst inriktas på struktur och process, sker 2017/2018. Resultatet av utvärderingen får karaktär av nationella jämförelser och bör tydliggöra högt ställda krav på universitetssjukvården enligt 1 §.

Utvärdering av universitetssjukvården genomförs på sätt som den nationella styrgruppen för ALF enligt 15 § ger riktlinjer om. Parterna bär kostnaden för genomförandet.

I utvärderingen ska fastslås en viss miniminivå som universitetssjukvården ska uppnå. Ett landsting som inte uppnår denna miniminivå ska i samverkan med berört universitet åtgärda detta inom en viss tid i enlighet med utvärderingens rekommendation. Om så inte sker, får staten säga upp detta avtal gentemot berört landsting i enlighet med vad som sägs i 17 §.

Ekonomisk ersättning till landstingen

4 §
Utbildning av läkare och klinisk forskning får bedrivas i landstingsfinansierad hälso- och sjukvård. Landstinget medverkar genom att bland annat ställa lokaler, personal och andra resurser till förfogande, vilket preciseras i regionala avtal enligt 16 §.

För denna medverkan, som möjliggör universitetens forskning och utbildning i hälso- och sjukvården, lämnar staten ersättning enligt vad som framgår av 6, 8–10 och 12 §§.

Ersättningen ska användas för de kostnader som uppkommer vid medverkan i klinisk forskning och utbildning.

Utbildning av läkare

5 §
Universitet och landsting har gemensamt ansvar för utformning och genomförande av den verksamhetsintegrerade utbildningen av läkare. Det är en strävan att åstadkomma bästa tänkbara förutsättningar för utbildningen.

För att säkra att de blivande läkarna har den kliniska erfarenhet som yrket kräver, är det av stor vikt att läkarstudenterna får ändamålsenlig undervisning, relevant träning och god handledning för att nå utbildningens mål. För detta fordras miljöer i hälso- och sjukvården som är anpassade för studenternas lärande och träning, och handledare med vetenskaplig och pedagogisk kompetens som är väl insatta i de mål som studenten förutsätts nå under utbildningen.

6 §
Staten lämnar ersättning till landstingen för medverkan i den verksamhets-integrerade utbildningen av läkare med 72 337 kronor per helårsstudent.

Ersättningen som lämnas för varje år bestäms av de medel som anslås av riksdagen och för det antal helårsstudenter som riksdagen fastslår. Det minsta antal helårsstudenter per universitet och år som staten förväntar sig att landstingen ska ta emot för den verksamhetsintegrerade utbildningen av läkare framgår av *tabell 1*.

Tabell 1 Planerat antal helårsstudenter och ersättning för utbildning 2015

Landsting	**Planerat antal helårsstudenter 2015**	**Beräknad ersättning 2015, tkr**
Stockholms läns landsting	1 700	122 973
Landstinget i Uppsala län	1 035	74 869
Landstinget i Östergötland	968	70 022
Skåne läns landsting	1 242	89 843
Västra Götalands läns landsting	1 094	79 137
Örebro läns landsting	261	18 880
Västerbottens läns landsting	1 062	76 822
Summa	**7 362**	**532 546**

Klinisk forskning

7 §
Med utgångspunkt i universitetssjukvårdens uppdrag enligt 1 § ska universitet och landsting skapa bästa möjliga förutsättningar för klinisk forskning.

Med klinisk forskning avses sådan forskning som förutsätter vårdens strukturer och resurser och har som mål att lösa ett ohälsoproblem eller att identifiera faktorer som leder till ökad hälsa.

8 §
Staten lämnar ersättning till landstingen för medverkan i den kliniska forskningen. För att främja hög kvalitet på den kliniska forskningen införs en kvalitetsbaserad fördelningsgrund för en viss del av den årliga ersättningen för klinisk forskning. En särskild fördelningsmodell tillämpas under 2016–2018. En ny ersättningsmodell införs från och med 2019.

För 2015 planeras ersättning lämnas enligt *tabell 2.*

Tabell 2 Planerad ersättning för klinisk forskning 2015

Landsting	**Ersättning tkr 2015**
Stockholms läns landsting	465 381
Landstinget i Uppsala län	203 112
Landstinget i Östergötland	139 607
Skåne läns landsting	334 168
Västra Götalands läns landsting	352 687
Örebro läns landsting	35 000
Västerbottens läns landsting	181 942
Summa	**1 711 897**

Från och med 2016 fördelas en viss procent av ersättningen för klinisk forskning i form av ett grundbelopp. Grundbeloppet till varje landsting beräknas utifrån en bestämd procentuell andel av det totala grundbeloppet för landstingen enligt *tabell 3*. Denna procentuella fördelning kommer under 2016–2018 att utgöra beräkningsgrund för landstingens årliga grundbelopp.

Tabell 3 Grundbelopp till respektive landsting 2016–2018

Landsting	**Andel i procent**	**Grundbelopp i tkr 2016–2017**	**Grundbelopp i tkr 2018**
Stockholms läns landsting	27,03 %	418 843	395 574
Landstinget i Uppsala län	11,80 %	182 801	172 646
Landstinget i Östergötland	8,11 %	125 646	118 666
Skåne läns landsting	19,41 %	300 752	284 043
Västra Götalands läns landsting	20,48 %	317 418	299 784
Örebro läns landsting	2,61 %	40 500	38 250
Västerbottens läns landsting	10,57 %	163 748	154 651
Summa	**100,00%**	**1 549 708**	**1 463 614**

För 2016 och 2017 fördelas 90 procent, och för 2018 fördelas 85 procent, av ersättningen för klinisk forskning som grundbelopp enligt *tabell 3*. För 2016 och 2017 fördelas 10 procent, och för 2018 fördelas 15 procent, av ersättningen för klinisk forskning utifrån en årlig bibliometrisk utvärdering av den kliniska forskningens kvalitet enligt den modell som anges i bilagan till detta avtal.

För att ge landstingen tid för anpassning till den nya kvalitetsbaserade modellen tillförs 2016–2018 ytterligare en ersättning. Den ytterligare ersättningen fördelas mellan landstingen i proportion till storleken på respektive landstings minskning av ersättningen för klinisk forskning till följd av den kvalitetsbaserade resursfördelningen.

Den ytterligare ersättningen för klinisk forskning uppgår 2016 till 11 miljoner kronor. År 2017 tillförs 10 miljoner kronor och 2018 ytterligare 5 miljoner kronor till denna ersättning, som då totalt utgör 26 miljoner kronor.

Modell för resursfördelning baserad på utvärdering av klinisk forskning

9 §

Från och med 2019 införs en ny modell för resursfördelning baserad på utvärdering av den kliniska forskningens kvalitet. Modellen ska innefatta expertbedömning av olika underlag och indikatorer såsom forskningens förutsättningar, den genomförda forskningens kliniska betydelse och en bibliometrisk utvärdering.

Från och med 2019 ska 80 procent av ersättningen för klinisk forskning fördelas i form av ett grundbelopp. Grundbeloppet till varje landsting beräknas utifrån en bestämd procentuell andel av det totala grundbeloppet för landstingen enligt *tabell 4*. Denna procentuella fördelning kommer fortsättningsvis att utgöra beräkningsgrund för landstingens årliga grundbelopp. Resterande 20 procent av ersättningen för klinisk forskning fördelas på basis av en utvärdering av den kliniska forskningens kvalitet.

Tabell 4 Grundbelopp till respektive landsting 2019

Landsting	**Andel i procent**	**Grundbelopp i tkr 2019**
Stockholms läns landsting	26,63 %	372 305
Landstinget i Uppsala län	11,62 %	162 490
Landstinget i Östergötland	7,99 %	111 685
Skåne läns landsting	19,12 %	267 335
Västra Götalands läns landsting	20,18 %	282 150
Örebro läns landsting	4,06 %	56 800
Västerbottens läns landsting	10,41 %	145 554
Summa	**100,00%**	**1 398 319**

Senast vid utgången av 2016 ska parterna ha slutfört överläggningar om den nya resursfördelningsmodellen. Den nationella styrgruppen för ALF enligt 15 § ska lämna underlag inför parternas överläggning.

En första oberoende utvärdering av den kliniska forskningens kvalitet genomförs 2017/2018. Utgångspunkter för utvärderingen ska beslutas av den nationella styrgruppen för ALF. Staten genomför utvärderingarna och bär kostnaderna för genomförandet.

Utbetalning av ALF-ersättningen

10 §
Den för varje år beräknade sammanlagda ALF-ersättningen enligt 6, 8 och 9 §§ betalas ut till landstingen med en tolftedel varje månad. Hur resurserna ska användas specificeras i de regionala avtalen enligt 16 §.

Omfördelning av ALF-ersättning

11 §
I det gemensamma ledningsorganet som anges i 2 § kan landstinget och universitetet komma överens om att medel för klinisk forskning enligt 8 och 9 §§ ska tillföras ALF-ersättningen för utbildning av läkare.

ALF-ersättningen ska användas det år för vilket riksdagen beslutat om tilldelning. Medel som inte förbrukats under året ska återbetalas senast tre månader efter kalenderårets utgång.

Omräkning av ALF-ersättningen

12 §
Samtliga ersättningsbelopp enligt 6, 8 och 9 §§ är angivna i 2015 års prisnivå.

Dessa ersättningsbelopp till landstingen ska, på samma sätt som görs för anslagen till universitet och högskolor, räknas om till löpande års prisnivå med beaktande av besparingar eller utgiftsminskningar som riksdagen beslutar om för nämnda anslag.

Samverkan mellan landsting

13 §
Om landstinget och universitetet är överens, kan de träffa avtal om samverkan på utbildnings- och forskningsområdet med ett annat landsting. ALF-ersättning för verksamhet som omfattas av sådan samverkan förmedlas av det landsting där universitetet är beläget.

Redovisning av ALF-ersättningen

14 §
Landstinget gör en ekonomisk och verksamhetsinriktad redovisning av ALF-ersättningens användning fördelat på utbildning och forskning. Av redovisningen ska framgå hur användningen av ALF-ersättningen fördelas på lokalkostnader, lönekostnader samt övriga kostnader. Redovisningen ska lämnas till universitetet i sådan tid att den kan ingå i universitetets årsredovisning.

Den nationella styrgruppen för ALF ska utveckla en redovisningsmall i syfte att ge en samlad bild av resursanvändningen. I den ska ingå en gemensam redovisning av landsting och universitet som anges i 16 § av vilka resurser utöver ALF-ersättningen som de kommit överens om att samarbeta kring, men också annat som parterna i den nationella styrgruppen kommer överens om ska redovisas.

Nationell styrgrupp för ALF

15 §
Parterna är överens om att tillsätta en partsammansatt, nationell styrgrupp för ALF. Styrgruppen ska följa avtalets tillämpning och vid behov föreslå justeringar i avtalet.

Styrgruppen ska vidare
- ange riktlinjer för utformning och genomförande av återkommande utvärderingar av universitetssjukvården enligt 3 §,
- lämna förslag på utformning och genomförande av återkommande utvärderingar av den kliniska forskningens kvalitet enligt 9 §, och
- utveckla en redovisningsmall enligt 14 §.

Styrgruppen ska bestå av högst 14 ledamöter varav landstingen utser högst sju och svenska staten högst sju. Ordförandeskapet ska alternera mellan landsting och stat.

Mandatperioden ska vara fyra år med början 2015.

Regionala avtal

16 §
Regionala avtal ska träffas mellan

Landsting	**Universitet**
Stockholms läns landsting	Karolinska institutet
Landstinget i Uppsala län	Uppsala universitet
Landstinget i Östergötland	Linköpings universitet
Skåne läns landsting	Lunds universitet
Västra Götalands läns landsting	Göteborgs universitet
Örebro läns landsting	Örebro universitet
Västerbottens läns landsting	Umeå universitet

I de regionala avtalen ska bland annat följande förhållanden regleras:

1. Hur och på vilka grunder enheter i universitetssjukvården ska utses, och hur verksamheten för forskning, utbildning och utveckling ska organiseras, ledas och finansieras i hälso- och sjukvården på de enheter som utgör universitetssjukvård.

2. Hur enheter som ska bedriva verksamhetsintegrerad utbildning av läkare utses. Det gäller enheter såväl inom som utanför universitetssjukvården, inklusive enheter i andra landsting.

3. Inrättande av ett gemensamt ledningsorgan för samarbete mellan landsting och universitet på jämbördiga villkor i enlighet med 2 §. Fastställande av en sådan organisations utformning, uppgifter och sammansättning på olika nivåer samt arbetsformer.

4. Hur gemensam prioritering och fördelning av ALF-ersättningen för utbildning av läkare och klinisk forskning ska göras med utgångspunkt i kraven för läkarexamen, gemensamma visioner och målsättningar samt vilka resurser landstinget ställer till förfogande enligt 4 §. Vidare ska bestämmas vilka andra ekonomiska resurser för utbildning, forskning och

utveckling som ska bli föremål för gemensam prioritering enligt 2 § och hur de ska användas.

5. Vilka tidigare ingångna regionala avtal baserade på det avtal som ingicks den 13 juni 2003 mellan svenska staten och vissa landsting som har upphört att gälla.

6. Hur meningsskiljaktigheter ska hanteras.

Uppsägning av avtal

17 §
Detta avtal upphör att gälla vid det kalenderårsskifte som inträffar tre år efter att avtalet sagts upp. Staten har dock rätt att säga upp detta avtal med omedelbar verkan gentemot ett landsting som inte åtgärdat brister i universitetssjukvården enligt 3 § fjärde stycket.

Avtalets giltighet

18 §
Avtalet ska gälla från och med den 1 januari 2015. Avtalet gäller under förutsättning att det godkänts av
- riksdagen,
- regeringen, och
- berörda landsting genom beslut i landstingsstyrelsen.

19 §
Regionala avtal ska ingås före den 1 maj 2015. Om så inte har skett, upphör detta avtal att gälla gentemot berört landsting.

Detta avtal har upprättats i åtta likalydande exemplar av vilka parterna tagit var sitt.

För svenska staten

.....
Statssekreterare Peter Honeth
den 11. september 2014

För ovannämnda landsting genom landstingens gemensamma förhandlingsdelegation

.....
Landstingsråd Stig Nyman
den 2 september 2014

.....
Landstingsråd Erik Weiman
den 2 september 2014

.....
Landstingsråd Marie Morell
den 5 september 2014

.....
Ledamot regionstyrelsen Ingrid Lennerwald
den 3 september 2014

.....
Regionråd Jonas Andersson
den 4 september 2014

.....
Landstingsråd Marie-Louise Forsberg-Fransson
den 8 september 2014

.....
Landstingsråd Peter Olofsson
den 11 september 2014

Bibliometrisk modell för fördelning av ALF-ersättning för klinisk forskning

Ett bibliometriskt index baserat på en indikator för den kliniska forskningens omfattning och kvalitet ligger till grund för fördelningen av en viss andel av ALF-ersättningen för klinisk forskning. Index beräknas för varje landsting baserat på uppgifter avseende den sjukvårdsregion som landstinget tillhör[1]. Beräkningen utgår från antalet publikationer under en treårsperiod och antalet citeringar till dessa.

Underlaget för beräkningarna hämtas från Vetenskapsrådets databas som bygger på samma grundmaterial som Web of Science (Thomson Reuters). Varje tidskrift i databasen klassificeras av Thomson Reuters till en eller flera av cirka 250 ämnesklasser och en publikation i en tidskrift ärver tidskriftens ämnesklassning[2]. I beräkningen ingår bara publikationer av typerna *Article* och *Review*.

I modellen beräknas ett bibliometriskt index per landsting utgående från indikatorn *Antal fältnormerade citeringar*. Antal fältnormerade citeringar jämför antalet citeringar till en publikation med det genomsnittliga antalet citeringar för publikationer av samma dokumenttyp, med samma publikationsår, klassade i samma ämnesområde. Antalet citeringar räknas med ett öppet citeringsfönster vilket betyder att samtliga citeringar till en publikation räknas. Självciteringar är dock exkluderade.

Antalet publikationer och citeringar beräknas fraktionerat, dvs. publikationerna delas upp i fraktioner där varje fraktion bara har en adress och ett ämnesområde. Urvalet är samtliga publikationsfraktioner med författaradresser från universitets-sjukhus och övriga vårdenheter inom respektive sjukvårdsregion samt de publikationsfraktioner från respektive universitet som är tidskriftsklassade inom området *Klinisk forskning*. Området Klinisk forskning består av cirka 60 av Thompson Reuters totalt cirka 250 ämnesklasser, enligt Noria-NETs aggregerade ämnesklassning Health Sciences[3].

Det bibliometriska indexet för respektive landsting är andelen av totalsumman för alla berörda landsting av indikatorn Antal fältnormerade citeringar.

Det underlag som tas fram 2015 inför fördelningen av ALF-ersättningen för 2016 baseras på publikationer från treårsperioden 2012–2014.

---

[1] Underlaget för Uppsala-Örebro regionen, som ligger till grund för beräkningar som avser Landstinget i Uppsala län och Örebro läns landsting, hanteras i särskild ordning.

[2] Publikationer i de tidskrifter som av Thomson Reuters klassas som multidisciplinära – exempelvis Nature och Science – har i Vetenskapsrådets databas i stor utsträckning förts till andra ämnesklasser. Denna omklassning baseras på ämnestillhörigheten hos de publikationer den aktuella publikationen citerar och på ämnestillhörigheten hos de publikationer som citerar den aktuella publikationen.

[3] Comparing Research at Nordic Universities using Bibliometric Indicators, NordForsk Policy Brief 4, May 2011.

Berört landsting, universitet, universitetssjukhus och övriga vårdenheter

Landsting	**Universitet**	**Universitetssjukhus**	**Övriga vårdenheter inom sjukvårds-regionen**
Stockholms läns landsting	Karolinska institutet	Karolinska universitetssjukhuset	Stockholms sjukvårdsregion
Landstinget i Uppsala län	Uppsala universitet	Akademiska sjukhuset	Uppsala-Örebro sjukvårdsregion
Landstinget i Östergötland	Linköpings universitet	Linköpings universitetssjukhus	Sydöstra sjukvårdsregionen
Skåne läns landsting	Lunds universitet	Skånes Universitetssjukhus	Södra sjukvårdsregionen
Västra Götalands läns landsting	Göteborgs universitet	Sahlgrenska universitetssjukhuset	Västra sjukvårdsregionen
Örebro läns landsting	Örebro universitet	Universitetssjukhuset Örebro	Uppsala-Örebro sjukvårdsregion
Västerbottens läns landsting	Umeå universitet	Norrlands universitetssjukhus	Norra sjukvårdsregionen